

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародної
економіки і менеджменту
Протокол № 21 від 30.08.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

професор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність	D3 «Менеджмент»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	«Міжнародний менеджмент»

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробник:

д.е.н., професор

Людмила ПІДДУБНА

Завідувач кафедри
міжнародної економіки
і менеджменту

Олена КОТ

Гарант програми

Інна ДИБАЧ

Харків
2025

ВСТУП

Ефективне інтегрування вітчизняних підприємств у сучасні світогосподарські структури і комплекси можливе лише за умов наявності у них сил, засобів і ресурсів розвитку, адаптованих до широкого спектру змін середовища міжнародного бізнесу. Це ставить перед майбутніми фахівцями проблему опанування професійно-орієнтованої дисципліни «Управління експортним потенціалом підприємства». Необхідність і важливість опанування майбутніми фахівцями предмету цієї дисципліни обумовлюється як внутрішніми потребами структурно-інноваційних змін в економіці України, так і зовнішніми імперативами підвищення міжнародної конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Навчальна дисципліна «Управління експортним потенціалом підприємства» є базовою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців спеціальності D3 «Менеджмент» освітньої програми «Міжнародний менеджмент».

Метою дисципліни «Управління експортним потенціалом підприємства» є формування у студентів системи знань закономірностей формування експортного потенціалу підприємства та знань і практичних навичок щодо управлінських моделей його розвитку.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання:

засвоєння основних принципів управління розвитком експортного потенціалу підприємства;

оволодіння навичками здійснення аналізу, ідентифікації та оцінювання рівня розвитку експортного потенціалу підприємства;

опанування системного підходу при розробці методів підвищення ефективності експортного потенціалу.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес управління експортом підприємства.

Предметом навчальної дисципліни є теоретико-методологічні та методичні засади управління розвитком експортного потенціалу підприємства з метою його ефективної адаптації до особливостей цільових зовнішніх ринків і забезпечення міжнародної конкурентоспроможності

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН 3	ЗК4; ЗК9; ЗК 10; СК 3; СК4;СК5; СК12
РН 5	СК 1; СК3; СК11
РН 18	СК2; СК16; СК18

де: ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК16. Здатність здійснювати комплексний аналіз зовнішньоекономічної діяльності із використанням сучасних інформаційних технологій.

СК 18. Здатність до обґрунтування й ухвалення оптимальних управлінських рішень на макро-, мезо- та мікрорівнях для забезпечення міжнародної діяльності.

РН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

РН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

РН18. Застосовувати новітні методи, прийоми, технології діагностики зовнішньоекономічної діяльності із використанням сучасних інформаційних технологій.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Експортний потенціал як домінанта міжнародної конкурентоспроможності підприємства, управління формуванням і розвитком

Тема 1. Вступ до дисципліни «Управління експортним потенціалом підприємства»

1.1. Управління розвитком експортного потенціалу підприємства як наукова і навчальна дисципліна.

Предмет, мета і завдання дисципліни, її місце в системі дисциплін загальнооекономічної та професійної підготовки фахівців з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності. Зміст та логічно-структурна побудова..

1.2. Роль управління розвитком експортного потенціалу підприємства у забезпеченні міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

Генералізуюча та прогностична функції управління розвитком експортного потенціалу підприємства. Ускладнення механізмів формування експортного потенціалу підприємства в умовах сучасної міжнародної конкуренції. Методологічна функція теорії управління розвитком експортного потенціалу підприємства.

1.3. База знань, ділові якості та компетентності менеджера з експортної діяльності підприємства.

Міжособистісні, загальнопрофесійні та професійно-діяльнісні компетентності фахівців з управління розвитком експортного потенціалу підприємства. Системне та стратегічне мислення як домінанти сучасного управління міжнародним бізнесом. Широкий культурологічний кругозір та високий рівень мовної підготовки фахівців як передумова ефективного управління розвитком експортного потенціалу підприємства.

Тема 2. Підприємство як суб'єкт експортної діяльності

2.1. Поняття і мета експортоорієнтованого підприємства.

Експортоорієнтоване підприємство як первинна ланка сфери зовнішньоекономічних зв'язків, його місія та цілі. Управління розвитком експортного потенціалу як специфічний вид управлінської діяльності підприємства.

2.2. Зміст і види експортної діяльності підприємства.

Сутність і особливості експорту як форми інтернаціоналізації бізнесу підприємства. Мотиваційний механізм експортування. Спорадичний і нестабільний експорт, експортна експансія. Типи (види) експортної поведінки підприємств.

2.3. Ресурсна основа та правове регулювання експортної діяльності підприємства.

Ресурсне підґрунтя експортоорієнтованого підприємства та його стратегічні активи. Активи пропозиції як основа експортоорієнтованого виробництва. Активи попиту й ефективність експортоорієнтованого виробництва. Закони України як національні нормативно-правові засоби регламентації експортної діяльності українських підприємств.

Тема 3. Сутність і структура експортного потенціалу підприємства

3.1. Сутність і дефініції експортного потенціалу підприємства.

Структурно-функціональний, ресурсний і результативний підходи до визначення сутності експортного потенціалу підприємства. Структурно-логічна схема формування експортного потенціалу підприємства.

3.2. Структура експортного потенціалу підприємства.

Експортний потенціал як сукупність стратегічних активів підприємства. Активи пропозиції як ресурсна основа експортного виробництва. Активи попиту та їх роль в усталеному розвитку експортної діяльності підприємства.

3.3. Зростання системно-структурної складності експортного потенціалу підприємства в умовах сучасної міжнародної конкуренції.

Системна складність експортного потенціалу підприємства. Зростання ролі нематеріальних активів в експортній діяльності підприємства. Формування резерву розвитку експортного потенціалу підприємства.

Тема 4. Теоретико-методичні засади оцінювання експортного потенціалу підприємства

4.1. Факторна доходність експортного потенціалу підприємства та її показники.

Експортний потенціал як системний ресурс міжнародної економічної діяльності. Експортна вартість активів та експортний дохід як показники факторної доходності експортного потенціалу підприємства.

4.2. Принципи і методи оцінювання експортного потенціалу підприємства.

Принципи оцінювання експортного потенціалу підприємства та їх порівняльна характеристика. Графоаналітичні методи оцінювання експортного потенціалу підприємства. Методи оцінювання активної (актуалізованої) та пасивної (неактуалізованої) частин експортного потенціалу підприємства.

4.3. Конкурентоспроможність як критерій оцінювання експортного потенціалу підприємства.

Експортна конкурентоспроможність підприємства та її локальні показники. Методи і моделі оцінювання експортної конкурентоспроможності підприємства.

Тема 5. Теоретико-методологічні засади формування експортного потенціалу підприємства

5.1. Системні закономірності формування і розвитку експортного потенціалу підприємства.

Системно-цільовий підхід до синтезу структури експортного потенціалу підприємства. Системно-функціональний синтез експортного потенціалу підприємства. Загальносистемні закономірності формування експортного потенціалу підприємства. Синергетичні ефекти формування експортного потенціалу підприємства та їх види.

5.2. Стратегічний підхід до формування експортного потенціалу підприємства.

Стратегії формування експортного потенціалу підприємства і конкурентний профіль зовнішнього ринку. Динамічна рівновага в системі

"підприємство – зовнішній ринок". Ідентифікація стратегічних активів та розширення експортних можливостей підприємства.

5.3. Галузеві особливості формування експортного потенціалу підприємства.

Природно-ресурсні конкурентні переваги експортоорієнтованого підприємства первинного сектору економіки і політика їх облагороджування. Технологічні конкурентні переваги промислових підприємств і стратегія їх нарощування. Інноваційні конкурентні переваги високотехнологічних підприємств і стратегії їх підтримки та відтворення.

Тема 6. Діагностика стану експортного потенціалу підприємства

6.1. Методологічні засади діагностики експортного потенціалу підприємства.

Сутність і мета діагностики експортного потенціалу підприємства. Завдання, об'єкти та суб'єкти процесу діагностування експортного потенціалу підприємства. Зміст основних етапів експрес- та фундаментальної діагностики експортного потенціалу підприємства. Інформаційно-аналітична база діагностики експортного потенціалу підприємства.

6.2. Принципи і методи діагностики експортного потенціалу підприємства.

Методологічні принципи формування системи показників експортного потенціалу підприємства. Показники стану активів пропозиції. Показники стану активів попиту. Показники системи "підприємство – зовнішній ринок".

6.3. Концептуальна модель процесу діагностики експортного потенціалу підприємства.

Моніторинг стану експортного потенціалу підприємства. Ідентифікація проблеми і генерування стратегічних альтернатив її розв'язання. Скринінг альтернатив і обґрунтування програми стратегічних змін. Реалізація та контроль результатів реалізації програми розвитку експортного потенціалу підприємства.

Тема 7. Організаційно-управлінський механізм розвитку експортного потенціалу підприємства

7.1. Концептуальні основи формування механізму розвитку експортного потенціалу підприємства.

Синтез механізму управління розвитком експортного потенціалу підприємства. Основними підходами до формування механізму управління. Основні принципи синтезу механізму управління.

7.2. Модель механізму управління розвитком експортного потенціалу підприємства.

Аналіз існуючих моделей управління розвитком експортного потенціалу підприємства. Визначення ключових складових моделі. Встановлення взаємозв'язків між ними.

7.3. Методичне забезпечення програмування розвитку експортного потенціалу підприємства.

Стратегічний контекст розвитку експортного потенціалу підприємства. Методи планування стратегічних змін. Методи генерування стратегічних альтернатив. Методи скринінгового аналізу альтернатив. Методи ранжирування множини альтернатив і вибору оптимального варіанту розвитку експортного потенціалу підприємства.

Тема 8. Оцінювання та управління ризиками експортної діяльності підприємства

8.1. Ризики експортної діяльності підприємства: джерела та сутність.

Вивчення підходів до визначення поняття "ризик". Виявлення головних видів ризиків експортної діяльності підприємства, їх класифікація та вплив на розвиток експортної діяльності підприємства.

8.2. Методичні підходи до оцінювання ризиків та їх впливу на розвиток експортної діяльності підприємства.

Методи аналізу ризиків експортної діяльності підприємства. Статистичний метод аналізу ризиків експортної діяльності підприємства. Використання методу експертних оцінок. Метод аналізу доцільності витрат при проведенні кількісного оцінювання ступеня ризику. Комплексне оцінювання ризиків експортної діяльності підприємства.

8.3. Мінімізація ризиків в управлінні розвитком експортного потенціалу підприємства.

Концепція управління ризиками експортної діяльності підприємства. Узагальнена блок-схема процесу управління ризиком. Формування оптимального експортного портфеля як засіб мінімізації ризиків в управлінні розвитком експортного потенціалу підприємства.

Тема 9. Ефективність управління розвитком експортного потенціалу підприємства

9.1. Науково-методичні засади оцінювання ефективності управління розвитком експортного потенціалу підприємства.

Критерій і показники ефективності управління Методологічний базис оцінювання ефективності управління розвитком експортного потенціалу підприємства. Концептуальна модель процесу оцінювання ефективності управління розвитком експортного потенціалу підприємства.

9.2. Методичне забезпечення оцінювання рівня складності експорту підприємства.

Методи оцінки структурної трансформації експорту підприємства. Показники ускладнення експортного продукту та експортного кошика підприємства. Індекс Баласса і методи його визначення.

9.3. Оцінювання стану зовнішнього ринку в управлінні розвитком експортного потенціалу підприємства.

Теоретико-методичні засади оцінювання стану зовнішнього ринку. Системна концепція оцінювання стану зовнішнього ринку та інструментарій статистичної теорії розпізнавання.

Перелік практичних та лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (лабораторних) завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Вступ до дисципліни "Управління експортним потенціалом підприємства"	Завдання «Характеристика стану міжнародної торгівлі обраної країни». Дискусія щодо сутності експортного потенціалу підприємства, завдання «Пошук прикладів, коли потенціал зовнішньоекономічної діяльності підприємства не є тотожним його експортному потенціалу»
Тема 2. Підприємство як суб'єкт експортної діяльності	Виконання групового завдання «Використання ланцюгу створення вартості для ідентифікації стратегічних ресурсів компанії»
Тема 3. Сутність і структура експортного потенціалу підприємства	Виконання завдання по ідентифікації складових експортного потенціалу підприємства
Тема 4. Теоретико-методичні засади оцінювання експортного потенціалу підприємства	Визначення валютної ефективності експортно-імпортних операцій та їх економічного ефекту. Визначення накладних витрат міжнародних операцій при різних умовах Інкотермс
Тема 5. Теоретико-методологічні засади формування експортного потенціалу підприємства	Розрахунок показників ефективності експортних операцій (коефіцієнт валютної ефективності експорту; середньозважений валютний коефіцієнт ефективності використання валюти; економічний ефект експортної операції; мінімально допустиму експортну ціну одиниці продукції; максимально допустимі витрати на виробництво та збут продукції)
Тема 6. Діагностика стану експортного потенціалу підприємства	Розрахунок інтегрального відносного показника рівня стійкості експортного потенціалу підприємства

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 7. Організаційно-управлінський механізм розвитку експортного потенціалу підприємства	Виконання завдання «Вибір контрагента з країн-партнерів для здійснення експортної операції»
Тема 8. Оцінювання та управління ризиками експортної діяльності підприємства	Розгляд кейсу «Чому раціональна ринкова поведінка окремих українських експортерів металопрокату зумовила у підсумку ірраціональний ефект. Коли зростання експорту країни викликає погіршення умов її торгівлі?»
Тема 9. Ефективність управління розвитком експортного потенціалу підприємства	Визначення ефективності управління експортним потенціалом, розрахунок індексу порівняльних експортних переваг підприємства (Індекс Баласса)

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1 – 9	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою
Тема 1 – 9	Підготовка до практичних занять
Тема 1 – 2, 5-7	Підготовка до поточної контрольної роботи
Тема 1 – 4, 5-9	Підготовка до колоквиуму
Тема 1 – 9	Виконання завдань, підготовка доповідей.
Тема 9	Виконання індивідуального завдання з характеристик експортного потенціалу обраного підприємства

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Проблемна лекція (Тема 2-9), оглядові лекції (теми 1), лекція-діалог (Тема 8).

Наочні (Тема 1 – 9).

Практичні: моделювання професійних ситуацій (теми 3,7), робота в малих групах (теми 2), створення ситуацій пізнавальної новизни (теми 1, 9), аналітичні, синтетичні методи (теми 4, 5,6), кейс-метод (Тема 8).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100-бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: домашнє завдання – доповідь (максимум 15 балів); проведення поточної письмової контрольної роботи (дві контрольні по 7 балів, всього 14 балів); творче (індивідуальне) завдання (5 балів); колоквіуми (два колоквіума по 13 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білету та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

Приклад екзаменаційного білету

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність D3 Менеджмент

Освітня програма "Міжнародний менеджмент".

Навчальна дисципліна "Управління експортним потенціалом підприємства"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Тестова частина

1. Принцип гнучкості управління експортним потенціалом підприємства включає:

- а) дотримання національного а міжнародного режимів регулювання експорту;
- б) врахування стратегічного контексту експортного потенціалу підприємства;
- в) мінімізації ризиків розвитку експортного потенціалу підприємства;
- г) адаптацію процесу управління експортним потенціалом підприємства до змін середовища експортної діяльності.

2. Стратегічну структурність процесу управління експортним потенціалом підприємства утворюють:

- а) послідовність етапів процесу управління;
- б) взаємозв'язки етапів процесу управління;
- в) зміст і послідовність етапів процесу управління;
- г) взаємозв'язки і послідовність етапів процесу управління.

3. Системоутворюючу роль на усіх рівнях управління експортним потенціалом підприємства утворює процес :

- а) організації ;
- б) планування;
- в) контролю;
- г) цілеполягання.

4. Вимоги до системи управління експортним потенціалом підприємства виступають у формі:

- а) функції процесу;
- б) зворотного зв'язку;
- в) обмежень;
- г) організації.

5. Управління експортним потенціалом підприємства за класифікаційною ознакою відноситься до класу :

- а) реальних систем;
- б) закритих систем;
- в) активних систем;
- г) пасивних систем.

6. До функціональних особливостей управління експортним потенціалом підприємства відносяться:

- а) міжнародні правила регулювання експорту;
- б) міжнародне антидемпінгове законодавство;
- в) національний режим регулювання експорту;
- г) митно-тарифний режим регулювання експорту.

7. Стратегія інноваційно-технологічного розвитку експортного потенціалу підприємства відноситься до класу:

- а) корпоративних стратегій;
- б) маркетингових стратегій;
- в) виробничих стратегій;
- г) функціональних стратегій.

8. Внутрішні імперативи розвитку експортного потенціалу підприємства детермінуються:

- а) структурою активів підприємства;
- б) станом конкурентоспроможності підприємства;
- в) станом зовнішнього середовища підприємства;
- г) самим існуванням експорту як виду економічної діяльності.

9. Зовнішні імперативи розвитку експортного потенціалу підприємства детермінуються:

- а) ефективністю експортного виробництва;
- б) інституційним регулюванням експортної діяльності;
- в) зовнішнім ринком;
- г) розвитком науково-технічного прогресу.

10. Стратегічна альтернатива розвитку експортного потенціалу підприємства це:

- а) оцінка раціональності варіантів розвитку експортного потенціалу підприємства;
- б) множина допустимих альтернативних варіантів розвитку експортного потенціалу підприємства;
- в) множина можливих варіантів розвитку експортного потенціалу підприємства;
- г) найбільш раціональний варіант розвитку експортного потенціалу підприємства.

11. Стратегічний вибір в управлінні розвитком експортного потенціалу підприємства – це:

- а) генерація множини альтернативних варіантів розвитку експортного потенціалу підприємства;
- б) оцінка альтернативних варіантів розвитку експортного потенціалу підприємства;
- в) визначення множини допустимих альтернативних варіантів розвитку експортного потенціалу підприємства;
- г) визначення найбільш раціонального із множини допустимих альтернатив розвитку експортного потенціалу підприємства.

12. Якість діагностичного висновку щодо стану експортного потенціалу підприємства визначається передусім:

- а) принципами формування системи оціночних показників діагностики;
- б) складом системи оціночних показників ;
- в) критеріальними значеннями оціночних показників;
- г) економічною сутністю оціночних показників.

13. За функціональним спрямуванням показники діагностики стану експортного потенціалу підприємства поділяються на:

- а) показники технологічного рівня та структури активів підприємства ;

- б) показники витрат та результативності експорту;
- в) показники стану внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства;
- г) показники рівня диверсифікації та загального обсягу експорту підприємства.

14. Більшість проблем розвитку експортного потенціалу підприємства породжується саме змінами у:

- а) внутрішньому середовищі підприємства;
- б) зовнішньому середовищі підприємства;
- в) інституційному регулюванні експортної діяльності;
- г) політичному середовищі міжнародного бізнесу.

15. Найбільш турбулентним в експортній діяльності підприємства є:

- а) внутрішнє середовище;
- б) зовнішнє середовище на рівні кредо (місії) підприємства;
- в) зовнішнє середовище на рівні галузі ;
- г) макросередовище.

16. До негативних внутрішніх збурень розвитку експортного потенціалу підприємства відносяться:

- а) імобілізація активів підприємства;
- б) зниження науково-технічного потенціалу підприємства;
- в) зниження рівня кваліфікації працівників;
- г) криміналізація економіки країни.

17. Часову характеристику змін експортного потенціалу підприємства відображає властивість:

- а) стійкості розвитку;
- б) гнучкості розвитку;
- в) адаптивності розвитку;
- г) масштабності розвитку.

18. Формування та використання запасу (резерву) ресурсів є характеристикою:

- а) гнучкого розвитку експортного потенціалу підприємства;
- б) адаптивного розвитку експортного потенціалу підприємства;
- в) стійкості розвитку експортного потенціалу підприємства;
- г) рівноважного стану розвитку експортного потенціалу підприємства.

19. Оперативне коригування рішень в механізмі управління розвитком експортного потенціалу підприємства забезпечується зворотними зв'язками, що охоплюють:

- а) державно-регулятивний рівень управління;
- б) корпоративний рівень управління
- в) рівень координації;
- г) усі рівні управління.

20. Ключову роль в інформаційній моделі системи управління розвитком експортного потенціалу підприємства відіграє :

- а) інформаційна модель зовнішнього ринку;
- б) інформаційно-аналітична база управління;

- в) інформаційна матриця управління;
- г) інформаційний простір управління.

2. Діагностичне завдання

Підприємство у 2025р. експортувало продукції на 206,0 млн. доларів США, з яких 98,0 млн. доларів США складав основний експорт. Розрахуйте рівень диверсифікації експорту підприємства.

3. Евристичне завдання

З України до Данії експортується партія товару об'ємом 40 тис. шт. Витрати на виробництво цієї партії склали 2000 тис. грн. Валютний виторг від реалізації товару 400,00 тис. євро. Оплата здійснювалася власними коштами підприємства ($K_{кр}=1$). Виникла необхідність продажу 50% валютної виручки для поповнення оборотних коштів підприємства. Продаж валюти здійснювався за курсом 50 грн/євро. Очікувана валютна ефективність імпортової операції (на валюту, яка залишилася у розпорядженні експортера) складає 51 грн/євро.

Розрахувати: коефіцієнт валютної ефективності експорту; середньозважений валютний коефіцієнт ефективності використання валюти; економічний ефект експортної операції; мінімально допустиму експортну ціну одиниці продукції; максимально допустимі витрати на виробництво та збут продукції. Зробити висновок про ефективність договору.

Критерії оцінювання завдань екзаменаційного білету

Кожен екзаменаційний білет з дисципліни «Управління експортним потенціалом підприємства» містить 3 завдання різного типу складності: 20 тестових завдань, одне діагностичне, одне евристичне.

Екзаменаційні білети розроблені на засадах компетентнісного підходу з метою перевірки сформованого рівня знань, умінь та навичок у студентів.

Екзаменаційне завдання виконується письмово. Відведений час на виконання – 120 хвилин. Використання довідкової літератури під час виконання роботи не дозволяється. Для розрахункових процедур дозволено використання виключно калькулятора.

Критерії оцінювання тестового завдання

Максимальна кількість балів – 25. Кожен вірний тест оцінюється в 1,25 бал. У тестовому завданні тільки одна вірна відповідь

Критерії оцінки діагностичного завдання (завдання №1)

Бал	Критерії оцінювання
1	Студент стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ і процесів, виявляє здатність до викладення думки на

	елементарному рівні. В завданні допущені значні помилки, відсутні висновки та вірна відповідь.
2	При виконанні завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Припускається наявність незначних помилок, але методичний підхід до вирішення завдання є вірним, використано типовий алгоритм з частковим поясненням зроблені узагальнені висновки.
3	При виконанні завдання студент допустився незначних помилок при відповіді на завдання, не повністю обґрунтував отримані висновки та пропозиції, не повністю надав пояснення.
4-5	Завдання виконано як з використанням типових алгоритмів так і за самостійно розробленим алгоритмом. При виконанні завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, робить аргументовані та обґрунтовані висновки щодо отриманих результатів та рекомендацій. При розкритті запитання дотримано логіку структуру та стиль викладення матеріалу. Обґрунтовано позицію автора щодо розглянутої проблеми, наведено основні напрямки її вирішення.

Критерії оцінки евристичного завдання (завдання №2)

Бал	Критерії оцінювання
1-3	Студент стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ і процесів, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні. В завданні допущені значні помилки, відсутні висновки та вірна відповідь.
4-6	При виконанні завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Припускається наявність незначних помилок, але методичний підхід до вирішення завдання є вірним, використано типовий алгоритм з частковим поясненням зроблені узагальнені висновки.
7-8	При виконанні завдання студент допустився незначних помилок при відповіді на завдання, не повністю обґрунтував отримані висновки та пропозиції, не повністю надав пояснення.
9-10	Завдання виконано як з використанням типових алгоритмів так і за самостійно розробленим алгоритмом. При виконанні завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, робить аргументовані та обґрунтовані висновки щодо отриманих результатів та рекомендацій. При розкритті запитання дотримано логіку структуру та стиль викладення матеріалу. Обґрунтовано позицію автора щодо розглянутої проблеми, наведено основні напрямки її вирішення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Григорова-Беренда Л. І., Шуба М.В. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник. 2-ге вид., випр., перероб. і доп. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 136 с.
2. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с.
3. Шапоренко О.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства : навч. посіб. / Денисенко М.П., Панченко В.А., Шапоренко О.І., Федорак В.І. Київ: Кондор. 2020. 435 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17088/2/UZDP_NP_2020.pdf.

Додаткова

4. Піддубний І. О., Піддубна Л. І., Шестакова О. А. Експортний потенціал підприємства: формування та розвиток : монографія. Харків: Вид-во "ФОРМ Чальцев О. В.", 2017. 258 с.
5. Сучасні технології реалізації експортного потенціалу підприємства: Колективна монографія / В.В. Рокоча, С.І. Ткаленко, О. Хорошун та ін.: за ред. В.В. Рокочої. Київ: Ун-т «Крок», 2022. 454 с. https://library.krok.edu.ua/media/library/category/monografiji/rokocha_0009.pdf
6. Пархоменко Н.О. Розвиток бізнес-систем в умовах глобального середовища: управлінський аспект. Монографія. Харків: ФОП Лібуркіна Л.М., 2021. 420 с.
7. Задорожна І., Задорожний А. Теоретичні підходи до формування механізму управління експортним потенціалом лісгосподарського підприємства. Економіка та суспільство. 2022. №35 <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-25>
8. Федотова Ю.В. Сутність та кількісна оцінка експортного потенціалу підприємства. Науковий погляд: економіка та управління, № 4 (74) / 2021. http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2021/4_74_2021/9.pdf
9. Бондар Ю., Легінкова Н., Фабрика І. Експортний потенціал підприємства: сутність, принципи формування та умови максимізації. Вісник післядипломної освіти. 2021. Вип. 16(45) «Серія «Соціальні та поведінкові науки». <https://ojs.uem.edu.ua/index.php/spn/article/view/422/911>

Інформаційні ресурси

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Митний кодекс України від 11.08.2002 р. № 92-IV [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://minrd.gov.ua/nk>.

4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Сайт Верховної Ради України. Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

6. Нормативні акти України. Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>.

7. Право. Україна. Режим доступу: <http://www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html>.

8. Статистична база Конференції ООН із торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). Режим доступу : <http://stats.unctad.org/stdev>.

9. Сайт Міжнародного торговельного центру ООН. Режим доступу: <http://www.intracen.org/tradstat/welcome>.

10. Сайт Міжнародного інституту розвитку менеджменту (ІМД). Режим доступу: <http://www.imd.ch>.

11. Статистична база даних ЮНІДО. Режим доступу: <http://www.unido.org/geostat>.

12. Сторінка навчальної дисципліни «Управління експортним потенціалом підприємства» у ПНС ХНЕУ ім. С.Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=3634>